

Motion till riksdagen 2008/09:Fi282

av **Yvonne Andersson (kd)**

Tillsyn över mobillåneföretag

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Finansinspektionen bör få tillsyn över mobillåneföretagens verksamhet.

Motivering

Rekordmånga människor hamnar hos kronofogden efter att ha lånat pengar med sms. Många skuldsatta är ungdomar, men även andra åldersgrupper och en större andel kvinnor blir allt vanligare.

Sms-lån är en förhållandevis ny företeelse på den svenska marknaden. Lånen gör det möjligt för låntagaren att via mobiltelefon eller Internet snabbt få det lånade beloppet, ofta inom en kvart. Idag finns cirka 30 aktörer verk samma som förmedlar sms-lån. Genomsnittslånet ligger på mellan 2 000 till 3 000 kronor. Cirka 200 000 sms-lån gavs i Sverige förra året.

Sms-lånen är populära, särskilt bland ungdomar. För många framstår sms-lånen som ett enkelt sätt att låna pengar. Det enda man behöver göra är att skicka ett sms, och sen finns pengarna på kontot. Undersökningar visar att 37 procent av dem som tagit sms-lån använder dem till kläder, elektronik, eller andra prylar. 29 procent använder pengarna till att betala löpande räkningar, som till exempel hyran. Hela 16 procent tar sms-lån för att betala av på andra lån.

Sms-lånen har en kort löptid. Lånet måste betalas tillbaka inom en månad. Och den höga utlåningsavgiften förvandlar fort den lilla skulden till en stor och ibland omöjlig skuld. Ett sms-lån på 3 000 kronor kan kosta 600 kronor, vilket ger en effektiv ränta på närmare 800 procent. I en vanlig bank brukar ett lån på 3 000 kronor kosta omkring 20 kronor i månaden.

Statistik visar att var tionde sms-lån hamnar hos kronofogden. Under första halvåret 2008 tog kronofogden emot 17 299 ansökningar om betalningsföre-

Fel! Okänt namn på

läggande som gällde sms-lån. Det är mer än tre gånger så många jämfört med samma period ett år tidigare. De unga mellan 18 och 25 år är den grupp som har flest obetalda sms-lån. Under första halvåret 2007 stod den gruppen, som utgör 10 procent av befolkningen, för 40 procent av de obetalda sms-lånen. Deras andel har dock sjunkit något under 2008. Istället har en annan trend kunnat observeras, nämligen att en större andel kvinnor hamnar i skuldfällan. Första halvan 2008 stod de för 47 procent av lånen. Två år tidigare var motsvarande siffra endast 37 procent.

För den som hamnar hos kronofogden och får en betalningsanmärkning får det stora konsekvenser. Under tre års tid går det bland annat inte att skriva hyreskontrakt, skaffa telefon eller bankkort. Man är hänvisad till att betala räkningar på Svensk kassaservice till en kostnad av 49 kronor per räkning, för man får inget privatgiro. Ett sms som tar en minut att skriva kan alltså resultera i flera års ekonomiska problem.

Sms-lånen i sig behöver inte vara något negativt. Med sms-lån finns möjlighet att låna precis det man behöver. Om man gått in på ett bankkontor och försökt låna en mindre summa pengar har det inte gått. Bankerna har velat låna ut större belopp, från 10 000 kronor och uppåt. För mindre summor har man varit hänvisad till pantbanker eller liknande. Sms-lånen fyller en funktion på marknaden som ett komplement till bankernas traditionella låneprodukter.

Men som det är nu utnyttjar mobillåneföretagen många gånger människors längtan efter pengar. Unga människor blir lätta offer för dessa företag. Många mobillåneföretag för en ansvarslös utlåningspolitik där tidigare betalningsanmärkningar inte ses som ett hinder. Ofta genomförs inte ens kreditupplysningar på låntagarna och det sätter tidigare skuldsatta människor i en utsatt situation. Statistik visar att av de ärenden om sms-lån som kommit in till kronofogden, handlar det i hela 60 procent av fallen om personer som redan finns i kronofogdens register.

Med gällande lagstiftning behöver verksamma mobillåneföretag endast registrera verksamheten hos Finansinspektionen. De behöver inget tillstånd från Finansinspektionen. Det innebär att Finansinspektionens möjligheter att ingripa mot företagen är begränsade.

Detta måste det bli ändring på. Om tillståndsplikt krävdes skulle Finansinspektionen få möjlighet att godkänna mobillåneföretaget som ska driva den tillståndspliktiga verksamheten. Om företaget missköter sig så skulle Finansinspektionen ha möjlighet att ingripa om företaget inte följer reglerna för tillståndet.

Det skulle innebära större trygghet för konsumenterna och möjlighet att stoppa oseriösa företag. Alltför många människor har redan fastnat i lånefällan. En förändring måste till och det snabbt. Detta bör ges regeringen till känna.

Stockholm den 6 oktober 2008

Yvonne Andersson (kd)